

Departament de Psicologia

TREBALL DE RECERCA

► Procés d'adquisició de la llengua catalana per part de la infància estrangera escolaritzada a educació infantil en una escola ubicada a les comarques gironines.

*Autora: Montserrat Fresquet Margalef
Direcció: Dr. Ignasi Vila Mendiburu i Dr. Josep Maria Serra Bonet*

La darrera finalitat del sistema educatiu de Catalunya, en relació a l'educació lingüística, és que l'alumnat, independentment de la seva llengua d'origen, adquireixi un bon coneixement de les dues llengües oficials a la finalització de l'ensenyament obligatori. Per aquest motiu s'estableix una organització bilingüe del nostre sistema educatiu, però en la societat actual és impossible sostenir un sistema educatiu pensat en tractar la diversitat lingüística en origen de l'alumnat.

L'escolarització de l'alumnat d'origen estranger a Catalunya s'hauria de realitzar des d'un programa de canvi de llengua de la llar a l'escola, però aquest programa no té res a veure amb els programes d'immersió lingüística desenvolupats a Catalunya des de començaments dels anys 90. La raó principal és que els criteris establerts dins els programes

d'immersió lingüística no s'acompleixen.

En aquesta recerca, de caire descriptiva, hem realitzat una aproximació qualitativa a la parla de la mestra i l'alumnat mitjançant l'etnografia de la comunicació (Hymes, 1974) i la sociolingüística discursiva (Gumperz, 1999). La mostra, una aula formada per 22 nens i nenes de 4 i 5 anys de diverses nacionalitats i la mestra que segueix l'alumnat al llarg de tot el parvulari (les 7 llengües que es parlen dins l'aula són: àrab, sarahule, mandinga, amazic, francès, castellà i urdú). Pel que fa al procediment de la recerca, dos observadors hem assistit a l'aula un matí per setmana durant els cursos 2005-2006 i 2006-2007. Hem registrat amb càmera de vídeo les situacions d'ensenyament i aprenentatge i hem elaborat un diari de cadascuna de les sessions. Aquests enregistraments eren transcrits i analitzàvem els diversos recursos discursius que emprava la mestra en la interacció amb l'alumnat.

Com a conclusions finals, i de forma molt sintètica, podem dir que les dades mostren l'esforç de la mestra en tres aspectes:

1. L'establiment d'intersubjectivitat amb l'alumnat.
2. La utilització d'un llenguatge adaptat i comprensible per totes les criatures de l'aula independentment del seu coneixement de la llengua de l'escola.
3. La cerca d'equilibris entre la seva activitat

i l'activitat conjunta de l'alumnat com a font de progrés lingüístic individual de tot l'alumnat.

TREBALL DE RECERCA

► Creences dels adolescents respecte al consum de drogues.

*Autora: Alicia Baltasar Bagué
Direcció: Dra. M. Eugenia Gras i Pèrez i Dra. Sílvia Font-Mayolas*

Objectiu: L'objectiu d'aquesta recerca ha estat l'estudi dels coneixements, les creences i els motius d'iniciació en el consum de substàncies addictives en una mostra d'adolescents escolaritzats de la comarca de la Selva.

Mètode: L'estudi s'ha realitzat a partir de les dades obtingudes d'una enquesta que incloïa un seguit de variables que fan referència a conductes de risc per a la salut relacionades amb el consum de drogues.

Resultats: Els resultats de la recerca posen en evidència que les substàncies admeses culturalment i de consum força estès en la població general no són considerades ni recordades com a drogues pels adolescents. La substància més consumida pels adolescents de la mostra és el tabac, seguida del cànnabis. En el cas de l'alcohol, el consum es concentra sobretot en el cap de setmana. El motiu d'iniciació adduït per totes les substàncies és l'experimentació i la curiositat. Els adolescents que són consumidors d'alguna substància, tenen amics que també en són.

Les creences que tenen els adolescents respecte als efectes del consum es basen majoritàriament en estereotips socials. Els adolescents també relacionen l'ús de substàncies amb l'oci. Es fa patent la influència social dels amics.

Conclusions: La prevenció del consum de drogues hauria de tenir en compte no sols la conducta que es vol prevenir, "el consum de drogues", sinó també les variables microsocials –família, amics, escola- i les macrosocials –cultura, valors, creences.

TREBALL DE RECERCA

► **Factores predisponentes del inicio del consumo de cannabis en adolescentes.**

Autora: Natàlia Cebrián Fernández

Direcció: Dra. Sílvia Font-Mayolas i Dra. Mª Eugènia Gras Pérez

El cànnabis és la droga il·legal de major extensió de consum en tot el món (ONU, 2005). Dades de l'Observatori Europeu de les Drogues i Toxicomanies mostren que en els últims vint anys l'ús d'aquesta substància s'ha incrementat a quasi tots els països de la Unió Europea, especialment entre la població de joves i escolars, essent Espanya un dels països amb major taxa de prevalença de consum adolescent (OEDT, 2006). En adolescents espanyols entre 14 i 18 anys s'ha observat en els últims anys un increment

progressiu de l'ús d'aquesta substància i un inici cada cop més precoç (Ministeri del Interior, 2004), la qual cosa té greus repercussions personals i socials. En aquest context, l'objectiu general ha estat conèixer la prevalença i el patró de consum de cànnabis en una mostra d'estudiants d'ESO matriculats a centres públics de la ciutat de Girona durant el curs 2005-2006, així com estudiar algunes variables relacionades amb l'ús i abús d'aquesta substància.

La mostra està formada per 1.624 estudiants, amb edats compreses entre els 12 i els 18 anys (edat mitjana= 14,16 anys; D.T.= 1,29), essent el 50,6% noies. Per a la recollida de dades es va utilitzar un qüestionari d'elaboració pròpia, que recull diferents variables i factors relacionats amb el consum de cànnabis. Com a principals resultats s'obté que el 10,6% dels adolescents de la mostra es consideren consumidors de cànnabis.

S'observa que haver provat o no aquesta substància està relacionat amb la intenció futura de consum, és a dir aquells adolescents que han provat el cànnabis en alguna ocasió tenen més intenció de consumir-lo properament que aquells que no han consumit mai cànnabis. En la iniciació al consum de cànnabis també hi influeix el comportament dels amics i familiars propers dels adolescents enquestats. És a dir, la major part dels adolescents informen que estaven amb els amics durant la primera vegada que van provar

el cànnabis, i en el cas de ser consumidors de la substància solen tenir amics i familiars propers que també practiquen aquest consum.

En conclusió, resulta necessari que els programes preventius del consum de cànnabis incloguin tants agents socials com sigui possible i que focalitzin en la norma social, l'acceptabilitat social i la reacció dels amics en relació a aquest consum, a fi d'assolir un ambient no facilitador de l'ús d'aquesta substància.

TREBALL DE RECERCA

► **Relació entre el benestar psicològic i el temps lliure en adolescents de 12 a 16 anys.**

Autora: Laura Madorell

Direcció: Dr. Ferran Casas

Aquest treball explora quines percepcions i avaluacions del temps lliure guarden major relació amb el benestar psicològic en una mostra representativa d'estudiants de la ESO de Catalunya i quins són els indicadors més rellevants per avaluar el temps lliure satisfactori dels adolescents.

La satisfacció amb el temps lliure és la variable que ha mostrat més relació amb la satisfacció vital dels adolescents. Per ordre de rellevància, s'observa que la disponibilitat percebuda de temps, el suport percebut per part de la família i la motivació intrínseca són els indicadors de major valor predictiu sobre la satisfacció amb

el temps lliure. Aquest darrer resultat ens porta a defensar la importància que els adolescents disposin d'un espai de temps on puguin fer allò que més els agrada, tot comptat amb el suport de la seva família.

TREBALL DE RECERCA

► **Estudi psicosocial de l'absentisme escolar a secundària: representacions socials de la comunitat educativa.**

Autora: Dolors Navarro i Pou
Direcció: Dr. Ferran Casas

L'objectiu d'aquest treball de recerca és estudiar l'absentisme escolar a l'ESO des d'una perspectiva psicosocial, tot partint de les percepcions i valoracions de diferents membres de la comunitat educativa sobre aquesta qüestió. Per assolir aquest objectiu, s'ha realitzat una aproximació metodològica qualitativa tant pel que fa a la recollida de dades com a l'anàlisi de la informació obtinguda.

Els resultats evidencien que l'absentisme escolar és un fenomen social borrós i complex, en el qual coexisteixen diferents representacions socials en relació als alumnes que realitzen conductes absentistes. Al mateix temps, l'absentisme escolar no és considerat un problema social per part dels participants en l'estudi, sinó que és vist com un problema individual o particular de l'alumne i la seva família. La responsabilitat de l'afrontament de l'absentisme escolar és, generalment, atribuïda a agents socials externs als centres educatius.

TREBALL DE RECERCA

► **As avaliações da Infância Portuguesa sobre a sua Qualidade de Vida.**

Autora: Marta Calado
Direcció: Dr. Ferran Casas

Aquest treball de recerca té com a objectiu estudiar les percepcions dels infants sobre la seva qualitat de vida. Concretament, intenta donar resposta a la qüestió de quines

avaluacions fan els infants entre 8 i 12 anys, d'ambdós sexes, de la seva satisfacció vital, tenint en compte la seva situació socioeconòmica i el seu lloc de residència.

La mostra està constituïda per un total de 429 infants portuguesos de classe socioeconòmica mitjana i baixa residents en entorns rurals i urbans. La recerca ha permès comprovar el bon funcionament de la versió portuguesa de les escales SLSS (Students' Life Satisfaction Scale) i MSLSS (Multidimensional Students' Life Satisfaction Scale), tot obtenint bons índexs de validesa i fiabilitat.

Els resultats d'aquesta investigació mostren que els infants avaluen les seves vides de manera molt positiva amb algunes diferències en funció de les variables estudiades. El procediment utilitzat ha permès disposar d'uns instruments que facilitaran continuar investigant el benestar psicològic i, per tant, la qualitat de vida, dels infants portuguesos a partir dels 8 anys, temàtica fins ara ben poc estudiada en aquest país. ◀